
[2021-100-RE](#)

Causa 2021-100-RE

(Sousa Dos Santos c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 630-2021. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2022

BOPA núm. 36, del 23 de març del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 22 de desembre del 2021, per la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia en el marc de la causa 90000108/2016, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret al·legat i que declari que la recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 17 de gener del 2022 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 4 de febrer del 2022, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 12 de juliol del 2016, es va incoar el sumari de la causa 90000108/2016 per un presumpte delict de blanqueig de diners.

1.2. El 7 de setembre del 2017, la Batllia va dictar un aute en què, entre d'altres, va declarar l'embargament d'un compte de titularitat de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos.

1.3. El 8 de maig del 2019, la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos va prestar declaració davant la Batllia d'Instrucció.

1.4. El 9 d'agost del 2019, la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos va sol·licitar l'aixecament de l'embargament del seu compte.

1.5. El 6 de març del 2020, la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos va presentar un escrit de queixa, en què manifestava, entre altres qüestions, que s'estaven vulnerant els seus drets a un judici de durada raonable i al recurs, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 22 de desembre del 2020, la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos va presentar un escrit d'insistent en què reiterava les vulneracions anteriorment adduïdes.

1.7. El 22 de desembre del 2021, la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia en el marc de la causa 90000108/2016, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent exposa que el 12 de juliol del 2016, es va dictar la providència d'incoació dels autes que l'afectaven, i, que el 7 de setembre del 2017, la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual es va embargar de manera cautelar el seu compte bancari.

- Després d'haver declarat davant la batlle instructora, el 9 d'agost del 2019, va demanar l'aixecament de l'ordre d'embargament. No obstant això, el Ministeri Fiscal va sol·licitar el manteniment de l'embargament esmentat per tal com considerava que s'havia d'obtenir prèviament la traducció de la documentació tramesa per Estats Units mitjançant comissió rogatòria internacional, així com informació suplementària de caràcter bancari i mercantil respecte d'una societat determinada.

- Respecte de la societat esmentada consta en les actuacions un informe policial del 12 d'abril del 2019, que la desvincula de la causa; i, afegeix que la traducció esmentada va estar disponible el 4 d'octubre del 2019.

- El 6 de març del 2020, la recurrent va presentar un escrit de queixa en què, entre altres qüestions, posava en relleu la vulneració dels seus drets a un judici de durada raonable i al recurs.

- Tanmateix, durant 8 mesos, del 4 d'octubre del 2019 al 16 de juny del 2020, moment en què la batlle instructora va sol·licitar diverses diligències al Servei de Policia, no es va efectuar cap tràmit

judicial.

- Els dies 7 i 13 d'agost del 2020, el Servei de Policia va emetre sengles informes donant resposta a les sol·licituds de la batlle instructora.

- El 22 de desembre del 2020, la recurrent va presentar un segon escrit en què reiterava la vulneració dels seus drets fonamentals.

- Malgrat diversos insistiments orals i un recordatori tramès mitjançant correu electrònic, s'han escolat 5 anys des de la incoació de la causa, 4 anys i 3 mesos des de la primera petició d'aixecament de l'embargament, i, 1 any i 4 mesos des de la contesta del Servei de Policia a la darrera sol·licitud de diligència, la qual no conté cap element acusatori que permeti mantenir l'embargament de referència.

- La recurrent recorda els criteris que permeten valorar si una durada pot ser qualificada d'irraonable (la complexitat dels fets, el temps transcorregut, l'actitud de les parts i l'activitat dels tribunals), exposant la jurisprudència constitucional en la matèria, per concloure que, en aquest cas, la vulneració del dret a obtenir un judici de durada raonable és evident.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret al·legat i que declari que la recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal reconeix que, tot i haver-se portat a terme diverses diligències d'instrucció, les quals detalla, aquestes no han afectat directament la pretensió de la recurrent d'aixecament de l'embargament.

- Conclou que el temps transcorregut de 30 mesos des de la presentació d'aquesta pretensió no es pot considerar raonable, ja que la causa no és complexa.

- El Ministeri Fiscal recorda les mancances estructurals i de mitjans processals, humans i materials que pateix l'Administració de Justícia, així com la recent situació de pandèmia, com a causa de la situació actual, també reconeguda per la jurisprudència mateixa del Tribunal Constitucional.

- Per tots aquests motius, el Ministeri Fiscal no s'oposa a l'estimació d'aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. La recurrent al·lega en el seu recurs d'empara la vulneració dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, en concret, la vulneració del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret en un termini raonable.

3.3. L'article 10.2 de la Constitució garanteix, en efecte, el dret a un judici de durada raonable.

3.4. Per tal de determinar si aquest dret ha estat vulnerat, atès que el concepte de durada raonable no està definit de manera absoluta i atès que es necessita, doncs, una apreciació, la jurisprudència del Tribunal Constitucional en aquesta matèria, conforme a la del Tribunal Europeu dels Drets Humans, es recolza en l'anàlisi de diversos criteris, que són l'actitud de les parts, la complexitat de l'assumpte i l'activitat dels tribunals, així com la durada objectiva del procediment.

3.5. En aquest cas, l'actitud processal de la recurrent no es pot posar en entredit, la seva petició inicial d'aixecament de l'embargament després de la seva declaració davant la batlle instructora ha estat reiterada en diverses ocasions i de diverses maneres en el decurs del procediment.

3.6. Així mateix, la resposta a aquesta petició no implica una complexitat particular.

3.7. El temps transcorregut des de la presentació de la petició de la recurrent fins a la presentació d'aquest recurs d'empara és de prop de 30 mesos i l'activitat de la Batllia no pot justificar el termini constatat, encara que en aquest lapse de temps s'hagin realitzat alguns actes processals, però que no afectaven de manera directa a la recurrent.

3.8. El Ministeri Fiscal recorda les dificultats estructurals de l'Administració de Justícia que duen a la situació denunciada per la recurrent i reconeix que en aquest supòsit, la durada constatada per obtenir una decisió no pot ser considerada raonable.

3.9. Efectivament, dels escrits de conclusions de la part recurrent i del Ministeri Fiscal es desprèn que la resposta de la batlle instructora ha intervingut després de la presentació d'aquest recurs d'empara mitjançant un aute del 8 de febrer del 2022 i 30 mesos després de la seva petició inicial.

3.10. Per consegüent, aquest Tribunal ha d'atorgar l'empara a la recurrent per la vulneració del seu dret a un judici de durada raonable i ha de declarar que aquesta té dret a ser indemnitzada per la dilació indeguda soferta.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara interposat per la representació processal de la Sra. Maria Ricardina Sousa Dos Santos contra la inactivitat de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de la recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat